

Jak se nám líbí...

Knihy, o kterých se mluví a které jsou aktuálně na pultech, hodnotí Michaela Kučerová a Alena Němečková.

Alena Mornštajnová a její Les v domě
Autorku není třeba českým čtenářkám a čtenářům představovat. Její knihy si už kvalitou vybudovaly svou pozici na trhu, a nejen tom našem. Největší úspěch zaznamenala s románem Hana, který zdramatizovalo i několik divadel. V poslední knize otevřela

téma, které vás v klidu nenechá. Právě kvůli hlavní zápletce knihy byla nařčena z plagiátorství a opsání příběhu. Ale Alena Mornštajnová má svých nápadů dost a téma, které v Lese zpracovává, není ojedinělé.

Je to moje oblíbená autorka, navíc je ambasadorkou našeho časopisu a její fejetony jsme vydávali, když ještě nebyla slavná. Jako první se mi dostala do ruky její Slepá mapa (2013) a neodtrhla jsem se do poslední věty. Stejně to bylo i s dalšími knihami. Asi nejvíce mě zasáhly Tiché roky (2019). A před vydáním Llistopádu (2021) jsem s autorkou dělala rozhovor právě pro naši literární přílohu. Jsem proto možná trochu zaujatá.

Mornštajnová umí perfektně najít téma, které vás zasáhne, vystihnout postavy a čtenáře lapit do zápletek a vztahů postav, které od začátku příběhu umně dávkuje.

V Lese v domě se tak stanete svědkem života podivně komunikující rodiny, žijící absolutně izolovaně od okolí. Šéfem a nesmlouvavým kápem je tam

Babi, která neutrousí jedině dobré slovo, všechny neustále kritizuje a komanduje. Postupně sice pochopíte, proč je cokoliv, co řekne, příkladem pasivní agresivity (reakce a částečně obrana proti vnitřnímu zoufalství a neschopnosti věci změnit), ale sympatie jí to stejně nepřidá. Další prapodivnou, a ještě méně pochopitelnou postavou, je Mami, která se stejně jako Děda a Cáčora (tak Babi nazývá vnučku) podrobuje vůli Babi.

Hlavní postava temného příběhu Cáčora nás postupně seznamuje s chodem a zvyklostmi v Domě. Je to velmi osamělá a bázlivá holčička, jejímž jediným spojencem je vymyšlená kamarádka Monika. S tou rozmlouvá, prožívá své strachy i velmi vzácné radosti a díky jejich dialogům postupně čtenáře vtahuje do děje. Velmi pomalu Mornštajnová odkrývá hrůzu, která děvče obklopuje, nejen kvůli výhrůžkám a katastrofickým historkám Babi. Děsí se i okolního Lesa, který ji podle jejího pocitu ohrožuje. „Les potměl, vydechl směrem k vesnici mlhavý opar, vykročil a za-

šeptal varovně klap, klap, klap. Uculka jsem od okna, přirazila obě křídla a zatáhla dlouhý závěs, dřív než tmavnoucí stín dosáhl k silnici.“

Trochu pomalejší tempo v prvních kapitolách knihy se rázem rozbíhá, jakmile Cáčora opustí izolaci domu a začne chodit do školy. Nejdříve ji tam důsledně vozí Babi, postupně se dívka začne totalitní péči, která je jí zároveň neustále tvrdě vycitána, bránit, a dokonce si vymůže denní dojíždění autobusem. Kontakty se spolužáky nedokáže navázat, ale přesto se s jednou dívkou skamarádí a začíná konfrontovat svůj život s okolím...

Tragický příběh, který autorka graduje až k neuvěřitelnému finále poznání příčiny a následků, které život v Domě a Les způsobil, raději nečtete před spaním, ale dávkujte si je do denních hodin. Pravděpodobnost, že děj ožije i ve vašich snech, je vysoká.

Alena Mornštajnová
Les v domě
Host, 304 stran, 299 korun
Hodnocení ★★★★★

Annie Ernaux Roky

Annie Ernaux dostala v roce 2022 Nobelovu cenu za literaturu „za odvahu a chirurgickou přesnost, se kterou odhaluje kořeny, odcizení a kolektivní omezení osobní paměti“. Česky vyšla zatím jediná z jejích knih – Roky – autobiografie subjektivní a zároveň neosobní, soukromá, stejně jako kolektivní. A rozhodně stojí za pozornost.

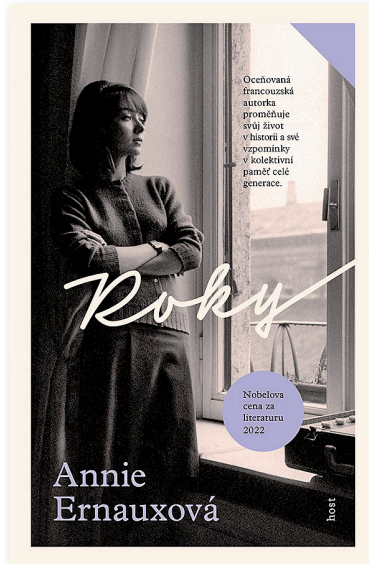
„Záviděli mladým, že s jednoduše myslným souhlasem společnosti mohou bydlet ve ‚společném nájmu‘, což bylo v dobách jejich mládí nemyšlitelné. Rozvodů kolem nich přibývalo. Vyzkoušeli erotické filmy a prádlo. Ženy měly pocit, že sex jenom s jedním mužem z nich dělá panny. Interval mezi měsíčky jako by se zkr-

coval. Porovnávaly svůj život s životem svobodných a rozvedených, melancholicky sledovaly mladou vandračku, jak sedí s batohem na zemi před nádražím a v klidu popíjí mléko z krabice. Na zkoušku, jestli by byly schopné žít bez manžela, šly celé rozechvělé odpoledne samy do kina s neodbytným pocitem, že na nich všichni vidí, že jsou jinde, než by měly být.“

Annie Ernaux vydala své paměti ve Francii v roce 2008, v roce 2022 vyšly česky. Zavedla v nich čtenáře do nitra sebe sama a přidala průlet dějinami 20. století. Vzpomínky, dojmy, události, pocity... na stránkách vrší svůj život v klipovitém chronologickém vyprávění do obrazů, které se skládají před očima jako dokumentární film. Film divoký jako

sen, ze kterého se nechcete probudit, protože jste napnuti, co bude následovat.

Ona – tedy vnitřní hlas autorky – popisuje rané vzpomínky na poválečné časy, na revoluce ve světě i ve společnosti, stěhování národů z kolonií do Francie, chudobu předměstí, nezaměstnanost. Provede vás sexuální revolucí, feministickým hnutím, bojem o právo na potrat i tíhou rozhodování o vlastním životě. Popisuje nástup a třeskatý rozmach konzumu, reklamní horečku, která v sedmdesátých letech přinutila lidi toužit po vlastnictví věcí. Reflektuje vztahy, lásky, rodinná setkání, mateřství, strach ze stárnutí, rozvod i rakovinu. Je až zarážející, jak podobné jsou si vnitřní životy žen, které dělí celá generace a místo narození.

Annie Ernaux
Roky
Host, 280 stran, 399 korun
Hodnocení ★★★★★